

Ajánlott olvasmányok

A webről rengeteg hasznos információ található magán a weben. Ha sok URL-t adnék itt meg, sokuk talán már nem is létezne, s időpocsékolás lenne őket megnézni. Ráadásul az URL-ek begépelése már önmagában is elég nehéz feladat, s amennyire csak lehet, el kell kerülni.

Ezért ahelyett, hogy URL-eket sorolnék itt fel, inkább megadom ajánlott site-jaim gyűjteményének címét:

<http://www.useit.com/hotlist>

Eme URL begépelése után rengeteg más jó site-ra lehet akár egérgattintásokkal is eljutni.

Még egy site-ot említék meg: Keith Instone „Usable web”-adatbázisa jól szervezett, és sok más, a webbel kapcsolatos ember-számítógép interakcióval kapcsolatos site is megtalálható itt:

<http://usableweb.com>

Könyvek

Ahogy az előszóban már említettem, még mindig jól tesszük, ha nyomtatott könyveket olvasunk, amikor valamivel mélyrehatóan akarunk foglalkozni. A webes tervezésről szóló könyvek száma majdnem olyan sebességgel nő, mint maga a web, ezért itt sem adhatok teljes listát. Ehelyett az internetes listámra hivatkozom, melynek címe:

<http://www.useit.com/books>

Sajnos sok, a webes tervezéssel foglalkozó könyv inkább árt, mivel nem felhasználóbarát megközelítést alkalmaznak, s olyan designhoz vezetnek, ami lassan töltődik le, nem világos felépítésű – de „menőnek” látszik. Eleve rossz jel, ha a könyvet egy híres magazin tervezője, filmrendező vagy olyan művészeti vezető írta, aki a nyomtatott médiában elért eredményeiről híres. Egy másik intő jel, ha a könyvet átlapozva főleg olyan illusztrációkat látunk, amelyek nyomtatva gyönyörűek, vagy olyan képernyőábrákat, amelyek modemen csak percek alatt töltődnének le. Az ilyen könyvek csak a külsővel foglalkoznak, s a belbecsre nem ügyelnek. A könyv olvasása azért hátrányos a webhez képest, mert nem lépünk interakcióba a példákkal, vagyis nem használjuk, csak megnézni tudjuk őket. Emiatt, hacsak nincs a szerzőnek külön érzéke az interakciós technikákhoz, esetleg félrevezet, s olyan terveket alkotunk, amelyek nyomtatásban jól festenek, de a weben nem válnak be.

Ergonómia

Egész könyvet írtam a felhasználói tesztekéről és egyéb ergonómiai módszerekről. Ez a könyv, a Usability Engineering (AP Professional), az ergonómia életciklus-központú megközelítését és mindazokat a lépéseket elemzi, amelyek minden egyes fázisban el kell végezni. A könyv a gyors és olcsó „diszkont-ergonómia” mellett kardoskodik, vagyis minden olyan webtervező számára hasznos olvasmány lehet, akinek még nincs elege írásaimból.

A nemzetközi felhasználók támogatására is fel szeretném hívni a figyelmet. Még ha a felhasználókat tartjuk is folyamatosan szem előtt a tervezés folyamán, akkor is könnyű csak a helyi felhasználóinkra és az ő igényeikre, egyediségeikre gondolnunk. Ha nem látjuk őket, meg is feledkezünk róluk – holott a világ másik végén élők éppoly fontosak lehetnek. Egyik könyvem, melyet Elisa del Galdoval írtam, az igen fontos nemzetközi szemléletről beszél, címe: International User Interfaces (John Wiley & Sons). Szoktam még ajánlani Tony Fernandes könyvét, a Global Interface Design-t (AP Professional), de sajnos már nem kapható. Ha lehet, szerezzon be egy használt példányt! A két könyv közt az a fő különbség, hogy míg az első az interakció szintjén történő tervezésre – amilyen például a különböző kultúrák, valamint az otthoni és a munkahelyi viselkedés különbségeinek figyelembe vétele –, addig a második az oldalszintű tervezésre helyezi a hangsúlyt.

Hipertext

A web csak a legutolsó a hiperszöveg-rendszerek sorában, amelyek között szerepelt még az Apple-féle HyperCard, a Xerox-féle NoteCards, sőt, még a Vannevar Bush-féle Memex vízió is 1945-ből (bár az utóbbit végül sosem készítették el). Sokat tanulhatunk a webes tervezésről, ha megnézzük, hogy ezek a korábbi rendszerek hogyan közelítették meg a navigáció és a linkelés problémáját. Van egy átható kutatási anyag, amelyet könyvemben, a Multimedia and Hypertext: The Internet and Beyond-ban (AP Professional) összefoglalom.

Az információs architektúrákról szóló további részletekért érdemes elolvasni Louis Rosenfeld és Peter Morville könyvét, az Information Architecture for the World Wide Web-et (O' Reilly).

Webes technológia

Legalább egymillió könyv szól a HTML-ről. A jelenlegi kedvencemre utalok az ajánlott könyvek listáján (www.useit.com/books), de valószínűleg majdnem mindegy, melyiket olvassuk el, mindaddig, amíg az a HTML megfelelő használatát hangsúlyozza (vagyis hogy a HTML-t szerkezetépítésre kell használni) és nem próbál használhatóságot megnehezítő trükköket tanítani. Jól lemérhetjük ezt, ha megnézzük, hogyan javasolja a főcímelek kódolását. A megfelelő HTML-ben olyan struktúrális tageket használunk, mint amilyen a <H1>, <H2> stb., a kívánt struktúráltság mélységétől függően. Ezzel ellentétben a „veszélyes” HTML-ben és hasonló, megjelenítés-központú jelöléseket találunk.

A stíluslapokról szóló legjobb könyvet Håkon Lie és Bert Bos írta Cascading Style Sheets, Second Edition: Designing for the Web címmel (Addison Wesley). A borítón található fülszövegnek igaza van, valóban a szerzők értenek a világon a legjobban a stíluslapokhoz, mivel ők a Web Consortium stíluslap-projektjének vezetői.

Azoknak, akik a weboldalra kerülő képeket fogják elkészíteni, egy olyan könyvet kell elolvasniuk, mint amilyen például a <designing web graphics.3> – How to Prepare Images and Media for the Web, melyet Lynda Weinmann írt (New Riders), főleg, ha korábban nyomtatott képekkel dolgoztak. Sok technikai különbség van (szín, felbontás és fájl méret tekintetében), amelyek hatással vannak arra, ahogyan a grafikai tervezőknek az Adobe Photoshop-hoz hasonló eszközöket használniuk kell. Ebben a könyvben részletesen tárgyalják a webre kerülő képek előállítási módjait.

Végül tartaléknak ajánlom Philip és Alex Greenspun Guide to Web Publishing (Morgan Kaufmann Publishers) című könyvét. Nagyon vicces – mindazonáltal nagyon hasznos is.

Olvassa el következő könyvemet!

Végül pedig azt ajánlom, hogy olvassa el a következő könyvemet! Ahogy arról részletesen szoltam a bevezetőben, a két könyvem közötti különbség egyszerű. Ez a webes ergonómia kérdéskörének azt a részét tárgyalja, hogy „mit” kell tenni ahhoz, hogy egy könnyen használható site-ot kapjunk. A második könyv pedig, amelynek a

tervek szerint Ensuring Web Usability lesz a címe, arról szól majd, „hogyan” kell azt megtenni. Azokat a módszereket és eljárásokat tárgyalja, amelyekkel még többet tudhatunk meg a felhasználók viselkedéséről, adatokhoz juthatunk saját ügyfeleinkről és arról is, hogyan kezelik aktuális site-unkat. A következő könyvvel kapcsolatos információkért időnként látogasson el a weboldalamra is, amelynek címe: www.useit.com.

Jegyzetek

- ¹ Ergonómia – a munka gazdaságos megszervezése, az ésszerű erőfelfejtés tudománya.
- ² A könyvben szereplő becslések alapja mindig a mű születésének ideje, azaz 1999.
- ³ Hyper Text Markup Language – a dokumentumok megjelenítését és kapcsolódásait leíró nyelv.
- ⁴ Link = hivatkozás, kiemelés, kapcsolat.
- ⁵ GUI – grafikai felhasználói felület.
- ⁶ WYSIWYG = What You See Is What You Get, (azt kapod, ami előtted van), vagyis a szerkesztés közben látott kép megegyezik a későbbi állapottal.
- ⁷ First Customer Shipment = első vásárolható példány.
- ⁸ Personal Digital Assistant = digitális személyi asszisztens.
- ⁹ Többprocesszoros nagyszámítógép.
- ¹⁰ Integrated Service Digital Network – integrált szolgáltatású digitális hálózat.
- ¹¹ Modemek – az érkező digitális adatokat hangjellé, a hangjeleket digitális jellé alakító segédberendezések.
- ¹² Uniform Resource Locator – az interneten elérhető információk forrásainak azonosítására szolgáló cím.
- ¹³ HTTP – Hyper Text Transfer Protocol – hálózatokon dokumentumok átvitelét leíró adatkapcsolat.
- ¹⁴ Nem felbomló, olyan kapcsolat, amely aktív marad.
- ¹⁵ Felhasználói felülettervezés.
- ¹⁶ MSN=Microsoft Network
- ¹⁷ A képen a klip hossza, 34 másodperc szerepel.
- ¹⁸ Imagemap: olyan kép, aminek különböző területei különböző linkeket képviselnek.
- ¹⁹ Az ún. streaming videót már letöltés közben is el lehet kezdeni nézni, nem kell megvárni, amíg az egész letöltődik.